

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ Й МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МОВ
У КОНТЕКСТІ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ПРОСТІР»

Умань – 2021

УДК 81'25: 81: 371. 2: 82. 09

*Рекомендовано до друку Вченою радою Уманського НУС
(протокол № 5 від 04 березня 2021 року)*

Рецензенти:

Комісаренко Н. О. – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов Уманського національного університету садівництва;

Денисюк В. В. – к. філол. н., доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Постоленко І. С. – к. пед. н., доцент, декан факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Вернюк Н. О. – к. е. н., доцент, декан факультету менеджменту Уманського національного університету садівництва;

Бечко Я. В. – к. філол. н., доцент кафедри української та іноземних мов Уманського національного університету садівництва (відповідальна за випуск);

Бондарук Я. В. – к. пед. н., доцент кафедри англійської мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Каричковська С. П. – к. пед. н., доцент кафедри української та іноземних мов Уманського національного університету садівництва.

За достовірність інформації відповідальність несуть автори публікацій.

Проблеми лінгвістики й методики викладання мов у контексті входження України в Європейський простір : матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції, м. Умань, 05 квітня 2021 р. Умань : Видавець «Сочінський М. М. », 2021. 109 с.

У збірнику представлені матеріали доповідей учасників III Всеукраїнської Інтернет-конференції «Проблеми лінгвістики й методики викладання мов у контексті входження України в Європейський простір», що відображають наукові, методичні та прикладні результати досліджень.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються проблемами лінгвістики, педагогіки та методики викладання мов.

ЗМІСТ

Бечко Я. В. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ДІАЛЕКТ ЯК ВАРІАНТ ПОЛІНАЦІОНАЛЬНОЇ МОВИ	5
Білецька І. О. СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОНЦЕПТУАЛІЗОВАНОЇ СФЕРИ «MULTICULTURALISM» І СПЕЦИФІКА ЇЇ МОВНОГО ВИРАЖЕННЯ	8
Вихрущ Н. Б. TEACHER'S PERCEPTION OF NEW FOREIGN LANGUAGE TEACHING AT UKRAINIAN SCHOOLS IN THE EARLY 20 th CENTURY	16
Гурський І. Ю., Паладьєва А. Ф. КАТЕГОРІЯ РОДУ СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКИХ ІМЕН	20
Денисюк В. В. НАЗВИ РЕЛІГІЙНИХ СВЯТ У ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVI ст.	25
Єгорова А. В. РОЛЬ ФІЛОЛОГІЧНОГО ЧИТАННЯ ЯК КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	29
Каричковська С. П. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ПОЛЬЩІ	31
Коваленко О. А., Ханецька А. О. ФОРМУВАННЯ МОВНО-МОВЛЕНСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ»...	33
Колесник О. Б. НАЙПОШИРЕНІШІ ВИДИ ДРИМОНІВ УМАНЩИНИ XVII–XIX ст.	37
Комісаренко Н. О. САМОСТІЙНА РОБОТА З КУРСУ «ІНОЗЕМНА МОВА» ЯК СПОСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ	42
Комісаренко Н. О., Холявицька К. С. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ АНГЛОМОВНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТА ЯК МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	45
Лазарєв О. В. ПРОБЛЕМА СИСТЕМНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕЛІГІЙНОЇ ЛЕКСИКИ	49
Лаухіна І. С., Побережник О. В. КЛАСИФІКАЦІЯ ЕЛІПТИЧНИХ РЕЧЕНЬ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ	53

Машковська Л. В. ЮРИДИЧНА МОВА ЯК СОЦІАЛЬНО ТА ІСТОРИЧНО СФОРМОВАНА СУКУПНІСТЬ МОВНИХ ЗАСОБІВ	57
Мовчан Л. В. КОРПОРАТИВНІ УНІВЕРСИТЕТИ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	60
Олійник О. О. ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ АУДІО- ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	64
Паладьєва А. Ф., Паламарчук Д. І. ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ДІЛОВИХ ЛИСТІВ	69
Паладьєва А. Ф., Шилюк А. Ю. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСКУРСИВНИХ, РИТОРИЧНИХ І КОМПЕНСАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ПЕРЕМОВИНИ ЯК ЕВРИСТИЧНИЙ ВЕКТОР ЛІНГВІСТИЧНОГО ПОШУКУ	76
Сліпенко В. О. STUDENTS' ENTREPRENEURIAL COMPETENCE FORMATION: AMERICAN EXPERIENCE	82
Траченко Я. С. ПАРАДОКС У ТЕКСТОВІЙ ПАЛІТРІ АРГУМЕНТАТИВНОГО ДИСКУРСУ ТОНІ БЛЕРА	86
Траченко Я. С. ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВ ТОНІ БЛЕРА	91
Фернос Ю. І. ПРО НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО	95
Філіппович Т. М. ЗАСТОСУВАННЯ НАЗВ КОЛЬОРІВ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ	101
Чучмій І. І. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	104

- H. Perthess. Tarnopol.
5. Milicina, L. (1907). Zadachi prepodavaniya novykh yazykov v srednej shkole. *Vestnik vospitaniya*, 4, 172–181.
 6. Mizhuev, P. (1890). Cel prepodavaniya novykh yazykov v sredneuchebnykh zavedeniyah i zhelatel'naya postanovka ego. *Russkaya shkola*, 10, 79–90.
 7. Vejsman, A. (1889). K voprosu o prepodavanii grecheskago yazyka v gimnaziayah. *Zhurnal Ministerstva Narodnago Prosveshcheniya*, 1, 34–40.
 8. Vejsman, A. (1890). K voprosu o prepodavanii novejsih yazykov, francuzskago i nemeckago v gimnaziayah. *Zhurnal Ministerstva Narodnago Prosveshcheniya*, 5, 1–7.

І. Ю. Гурський

*викладач кафедри теорії та практики іноземних мов
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини*

А. Ф. Паладьєва

*к. пед. н., доцент кафедри теорії та практики іноземних мов
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини*

КАТЕГОРІЯ РОДУ СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКИХ ІМЕН

Постановка проблеми. Сучасна антропонімія – це результат тривалої мовної та культурної діяльності людей. З огляду на це антропонім є важливим компонентом лексико-семантичної системи кожної мови. Ім'я може вказувати на належність людини до певної спільноти за національними, релігійними та іншими ознаками, воно є носієм національного коду, відбиває особливості ментальності етносу, що є важливим чинником для усвідомлення індивідом власної ідентичності на тлі світової глобалізації. Імена чутливо реагують на соціокультурні зміни або самі слугують агентами цих змін. Саме тому звернення до антропонімійної системи з позиції людської свідомості, урахування зв'язку мовно-мисленнєвої діяльності особистості з її позамовним оточенням дасть змогу дослідити глибинні процеси динаміки антропонімікону окремої країни, що й визначило **актуальність** нашого дослідження.

Аналіз останніх джерел і публікацій засвідчує, що питання англійської антропонімії, зокрема проблеми вираження роду в британському іменнику, досліджували такі вчені, як С. Пак, К. Попкова, Дж. Коттон, С. Ліберзон та ін.

Мета – розглянути специфіку засобів вираження роду сучасних британських імен.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі дослідники категорії роду англійського іменника зазначають, що в системі засобів вираження роду відбуваються певні зміни, які відображають соціальну перебудову суспільства [2]. Зазвичай ознака статі реалізується морфологічно, тобто при однакових основах імена відрізняються суфіксальними елементами в опозиціях: чоловічий рід з нульовим закінченням – жіночий рід із закінченням **-a**: *Albert – Alberta, Cornelius – Cornelia*. Однак більшість імен не утворюють таких чітких опозиційних пар, тому серед особових імен немає єдиного способу їх позначення.

У системі особових імен Британії можна виокремити: 1) парні імена: *Eugene – Eugenie*; 2) непарні імена: *Mary, Mark*; 3) імена, які здатні називати осіб обох статей: *Alex, Tyler*.

Сьогодні в Британії спостерігається зсув до «маскування роду», особливо в жіночих особових іменах. Межею стирання родової належності є поява імен, індіферентних до статі («ambigendrous names», «epicene names») – імен-unisex, якими можна назвати як чоловіків, так і жінок.

Імена-unisex слід розглядати в історичному аспекті, тобто більшість із них виникло з інших груп лексики в XIII ст., коли існував звичай називати доньок іменами святих: дівчаток хрестили й називали, наприклад, *Philip, Nicolas, Alexander, James* [7, с. 250].

Причинами активізації використання індіферентних за статтю імен сьогодні називають зростання феміністичного руху і сексуальну революцію з її нейтралізацією статевих ролей [8]. Але називання дітей іменами,

прийнятими для іншої статі, не перетворює чоловічі імена на жіночі, а жіночі – у чоловічі. Х. Баррі й А. Харпер, простеживши динаміку іменників США та Об'єднаного Королівства з 1933 р. по 1979 р., виявили, що, перш ніж стати unisex, ім'я зазвичай утрачає свою маскуліність і стає жіночим: Courtney, Kim, Lindsay, Meredith [3]. Менша кількість переходить із жіночих у чоловічі через стадію unisex: *Keith, Marty*.

У строкатій за складом групі одностатевих імен відбувається процес утворення графічних і морфологічних варіантів, які частіше закріплюються як жіночі імена: *Rylee < Riley, Trade < Tracy, Carola < Carol*. Належність до роду здійснюється «жіночими» морфологічними елементами *-ie, -a*, за якими жіночі імена протиставляються чоловічим у парах однокорених імен: *Alan – Alana, Stephen – Stephanie*. Але «жіноче» закінчення стає все більш поширеним серед чоловічих імен. У першій сотні найбільш популярних імен третього тисячоліття – імена *Alfie, Charlie, Archie, Jamie*.

Соціологи, психологи, лінгвісти провели багато асоціативних експериментів з метою виявлення стереотипів імен. Вони доводять, що популярні чоловічі імена мають позитивні асоціації за всіма параметрами: *good – bad, strong – weak, active – passive, sincere – insincere, intelligent – dumb, calm – emotional*. Популярні жіночі імена мають відносно низький коефіцієнт позитивних конотацій за параметрами *activeness, intelligence* [5]. Отже, саме гендерний фактор визначає оцінку імені. Стереотипи популярних імен виявляються гендерно забарвленими, тому деякі лінгвісти пояснюють збільшення кількості нетрадиційних та індіферентних до статі імен мовним антисексизмом – прагненням подолати мовну й концептуальну упередженість проти жінок [1, с. 127]. Невипадково виявлено схильність називати індіферентними за статтю іменами саме дівчаток [7].

Можна виокремити такі види імен, індіферентних за статтю:

1. Омофон із перевагою кінцевої «у» в чоловічих іменах, «i/ie» у жіночих: *Terry vs Terri, Johnny vs Johnnie*. Традиційне чоловіче написання змінюється для утворення жіночого імені, отже, якщо жіночий варіант стає популярним, то використання чоловічого імені скорочується.

2. Первинно безстатеві імена, утворені від прізвищ і топонімів: *Parker, Morgan*.

Отже, можна зробити висновок про те, що саме імена-унісекс відіграють значну роль у приховуванні роду їх носіїв, що є привабливим для жінок, які відчують гендерну стереотипізацію за ім'ям, та невідповідним для чоловіків. Соціологи і лінгвісти одностайні в тому, що індіферентні за статтю імена більше характерні для жіночого іменника [7].

Даючи новонародженому схоже ім'я, людина прагне до новизни і оригінальності, хоч як мотив іноді називають такий: дівчинка може вміти робити те, що роблять хлопчики. Чоловіче ім'я може дати їм додаткові переваги в «чоловічому» світі, але тим самим нав'язуються чоловічі правила, і жінку змушують грати за ними [4]. Самим носіям таке ім'я у сполученні з індіферентним за статтю прізвищем стає незручним, оскільки за документами людину можуть прийняти за особу іншої статі, чоловіка – поселити до жіночого гуртожитку, а жінку – призвати на службу до армії. Подібні історії на сторінках Інтернету з'являються від чоловіків і жінок з іменами *Ashley, Evelyn, Hilary, Jocelyn, Kerry, Sidney, Vivian* та ін. Носії статево невизначених імен можуть відчувати труднощі як із самоідентифікацією, так і в комунікації різного рівня. Численні дослідження доводять зв'язок між очікуваним успіхом у роботі й маскулінністю / фемінністю імені [4].

Аналіз фактичного матеріалу доводить, що виникнення статево індіферентних імен – це гетерогенний процес, у зоні якого одні імена майже повністю «змінюють стать», інші – розширюють свою референцію за статевою ознакою, і це розширення індивідуальне для кожного імені:

наприклад, імена *Ashley, Cassidy, Jade, Kerry, Leslie, Reagan, Shannon, Tracy* є характерними для жінок; імена *Alexis, Bailey, Paris, Robin* даються переважно жінкам; імена *Erin, Addison, Ashton, Jordan, Riley* використовуються однаково для представників обох статей; загалом чоловічими є імена *Cameron, Dakota, Jaden, Logan; Aidan, Chase, Corey, Dylan, Mason, Ryan*.

Отже, специфіка особового імені полягає в тому, що акт іменування індивіда передбачає референціальну етимологію власного імені-антропоніма, закріплюючи за ним онтологічні ознаки статі через безпосередню співвіднесеність імені та особи. Межею стирання родових відмінностей є поява індиферентних за статтю імен, імен-унісекс, джерелом яких є запозичені імена та оніми інших розрядів, передусім це топоніми і структурно-модифіковані традиційні імена. У неоднорідній за складом групі статево індиферентних імен відбуваються процеси виникнення графічних і морфологічних варіантів.

Список використаних джерел:

1. Пак С. М. Ономастикон как объект филологического исследования (на материале американского дискурса XIX – XX вв.) : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.04. Москва, 2005. 366 с.
2. Попкова Е. М. Категория рода в современном английском языке: лингвистический и социокультурный аспекты : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Орехово-Зуево, 2005. 167 с.
3. Barry H. B. Evolution of unisex names. *Names*. 1982. № 30. P. 15–22.
4. Cotton J. L. The «name game»: affective and hiring reactions to first names. *Journal of Managerial Psychology*. 2008. Vol. 23. Issue 1. P. 18–39.
5. Lawson E. D. Personal names: 100 years of social science contributions. *Names*. 1984. Vol. 32. № 1. P. 45–73.
6. Lieberman S. A. Matter of Taste. New Haven, CN : Yale University Press, 2000. 340 p.
7. Lieberman S. The instability of androgynous names: The Symbolic Maintenance of Gender Boundaries. *The American Journal of Sociology*. 2006. № 105. P. 1249–1287.

8. Slovenko R. Unisex and cross-sex names. *The Journal of Psychiatry & Law*. 1986. № 249. P. 249–256.

В. В. Денисюк

к. філол. наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

НАЗВИ РЕЛІГІЙНИХ СВЯТ У ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVI ст.

Назви різних свят пам'ятки української писемності фіксують із середини XI ст. Звісно, що можемо сміливо стверджувати про функціонування в киеворуський період обох різновидів геортонімів – і назв церковних свят, тобто календарних, якими оперує Типікон й інші богослужбові книги, і народних назу свят, що завдяки адаптації, репрезентованій різними фонетичними, граматичними, кількісно-лексемними варіантами, становлять значний інтерес для мовознавців. Поза сумнівом залишається й те, що первинними геортонімами на наших землях були питомі найменування, що виконували функцію регулятора часових проміжків народного землеробського календаря. Назви церковних свят розпочали входження в українську мову разом із християнізацією Русі – через сакральні тексти та твори агіографічного жанру. Слугуючи репрезентантом точного датування, ці найменування стали активним засобом передачі часу. Звернемо увагу й на динаміку українського геортонімікону, суть якої полягає в первинній літературній монополізації позначення часу за допомогою релігійного номена – конкуренції його з народнорозмовним варіантом – стильове закріплення різних найменувань.

В академічному виданні «Історія української мови. Лексика і фразеологія» зазначено, що назви релігійних свят є важливим засобом датування в пам'ятках староукраїнської писемності XIV–XV ст. і наступного періоду, де виконують хрононімну прив'язку подій, про які